

120
MINUT

Arkusz egzaminacyjny nr 3

Informacje dla uczniów

- Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj umieszczone pod nimi zadania. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
- Na stronie 26. zamieszczono listę lektur obowiązkowych.
- Na wykonanie wszystkich zadań masz 120 minut.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Zbigniew Herbert

GŁOS WEWNĘTRZNY

mój głos wewnętrzny
niczego nie doradza
niczego nie odradza

nie mówi ani tak
ani nie

jest słabo słyszalny
i prawie nieartykułowany

nawet jeśli się bardzo głęboko pochyli
słysząc tylko oderwane
od sensu sylaby

staram się go nie zagłuszać
obchodzę się z nim dobrze

udaję że traktuję go na równi
że mi na nim zależy

czasami nawet
staram się z nim rozmawiać

– wiesz wczoraj odmówiłem
nie robiłem tego nigdy
teraz też nie będę

– glu – glu

– no więc sądzisz
że dobrze zrobiłem

– ga – go – gi

dobrze że się zgadzamy

– ma – a –

– no a teraz wypocznij
jutro znów pogadamy

nie jest mi na nic potrzebny
mógłbym o nim zapomnieć

nie mam nadziei
trochę żalu
gdy leży tak
przykryty litością
oddycha ciężko
otwiera usta
i stara się podnieść
bezwładną głowę

Zbigniew Herbert, *Stadium przedmiotu*, Wrocław 1997.

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W wierszu Zbigniewa Herberta została wyrażona

- A. niechęć do kontaktów z otaczającym światem.
- B. potrzeba potwierdzenia własnych wyborów.
- C. troska o własną pozycję w świecie.
- D. niezgoda na zewnętrzne naciski.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W utworze <i>Głos wewnętrzny</i> ukazano próbę rozmowy człowieka z samym sobą, o czym świadczy obecność dialogu.	P	F
Wiersz Zbigniewa Herberta zawiera refleksje, które dotyczą doskonalenia się.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Uzasadnij, że *głos wewnętrzny* w wierszu Zbigniewa Herberta można rozumieć jako sumienie, z którym człowiek chce być w zgodzie.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Ukazany w utworze stosunek podmiotu lirycznego do *głosu wewnętrznego* jest

A.	jednoznaczny,	o czym świadczy	1.	obecne w tekście stwierdzenie <i>staram się go nie zagłuszać / obchodzę się z nim dobrze</i> .
			2.	użycie w tekście stwierdzeń <i>jutro znów pogadamy i nie jest mi na nic potrzebny</i> , które sobie przeczą.
B.	wieloznaczny,		3.	powtórzenie w tekście czasownika <i>starać się</i> w odniesieniu do <i>głosu wewnętrznego</i> .

Zadanie 5. (0–2)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Stwierdzenie, że *głos wewnętrzny niczego nie doradza i niczego nie odradza* potwierdza wyrażoną przez podmiot liryczny **A/B**, która jest wywołana brakiem możliwości pełnego wewnętrznego **C/D** z samym sobą.

- A. niechęć
B. rezygnację
- C. rozprawienia się
D. pogodzenia się

b) Na podstawie zacytowanego powyżej stwierdzenia uzupełnij podane zdanie.

Wyrazy *odradza* i *doradza* w zestawieniu to

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Słowa skierowane do *głosu wewnętrznego*: *wiesz wczoraj odmówilem / nie robiłem tego nigdy / teraz też nie będę* świadczą o konieczności wyborów, które można określić jako

- A. moralne. B. doraźne. C. ostateczne. D. nieistotne.

Zadanie 7. (0–1)

Przeczytaj podany fragment wiersza.

– no więc sądzisz
że dobrze zrobiłem

– ga – go – gi
dobrze że się zgadzamy

Uzasadnij, że użyte w cytowanym fragmencie stwierdzenie *dobrze że się zgadzamy* ma charakter ironiczny. Odwołaj się do całego utworu.

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Użyty w wierszu wyraz *słyszalny* jest **A/B**, który wzmocniony wyrazem *słabo* podkreśla niemożność **C/D** głosu wewnętrznego.

- A. przysłówkiem
B. przymiotnikiem

- C. zrozumienia
D. zaakceptowania

Zadanie 9. (0–3)

a) Podaj imię i nazwisko autora oraz tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy fragment.

A czasem mówię sobie: „Od czasu do czasu zapomina się o obowiązkach – i to już wystarczy. Zapomniał wieczorem zakryć różę szklanym kloszem albo baranek cicho wyszedł ze skrzyni w nocy...”. I wtedy gwiazdy toną we łzach...

Tu kryje się wielka tajemnica. Dla was, którzy jak ja kochacie [...], nie ma w świecie poważniejszego zagadnienia niż to, czy gdzieś – nie wiadomo gdzie – baranek, którego nie znacie, zjadł różę czy nie...

Autor: Tytuł:

b) Wyjaśnij, czego dotyczy fragment wypowiedzi ujęty w cudzysłów.

.....
.....

c) Czy wypowiedź narratora w podanym fragmencie utworu i dialog z głosem wewnętrznym w wierszu Zbigniewa Herberta są podobne? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 10. (0–1)

Na jednym z portali społecznościowych toczyła się dyskusja o potrzebie porozumienia między ludźmi.

Wybierz zdanie, w którym autor jednego z wpisów niepoprawnie zastosował zasady interpunkcji.

- A. Trudno się w życiu porozumieć z samym sobą, a co dopiero porozumieć się z innymi ludźmi.
B. Czasem bardzo chcemy posłuchać naszego głosu wewnętrznego, ale nie zawsze jest to możliwe.
C. Poza tym kto dzisiaj zwraca uwagę na to co myślą inni.
D. Szczególnie wtedy, kiedy jesteśmy przekonani do własnych racji.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Mieczysław Maliński

TWÓRCA I ODBIORCA

Sztuka jest po to, aby wyzwolić w nas, uruchomić pokłady przeżyć, które spowodują tęsknotę za pięknem człowieczym. A więc za naszą prawdą, za naszym dobrem, za naszą jednością. Każda z gałęzi sztuki dokonuje tego na swój sposób. Inaczej muzyka, inaczej malarstwo i rzeźba, jeszcze inaczej poezja czy proza, a zupełnie w inny sposób teatr. Ten w sposób szczególny sięga po archetypy¹ przeżyć i zachowań ludzkich, aby nas zachwycić i ostrzec, a dokonuje tego na konkretnych ludziach i zdarzeniach.

I jeszcze krok, a ci ludzie schodzą ze sceny i mieszają się z przechodniami ulicznymi. I w ten sposób mamy codzienny teatr ludzki. Obserwujemy bezustannie to, co się dzieje na scenie naszego życia. I znowu – tak jak w teatrze – przed naszymi oczami przesuwają się ludzie, ich dramaty, komedie i tragedie. Tych wątków mamy przed sobą nieskończenie dużo. Dochodzą do nas również za pośrednictwem radia, telewizji, gazet. W jednym z tych wątków jesteśmy my.

Ale to nie tylko ty jeden patrzysz na ludzki codzienny teatr, ale każdy człowiek tak patrzy. I dla tego drugiego człowieka ty jesteś jednym z aktorów, który zachwyca albo wywołuje obrzydzenie lub jest nijaki. A więc jesteś nie tylko odbiorcą teatru świata, ale jego aktorem. I w ten sposób wpływasz na innych ludzi, kształtujesz ich osobowość² – pociągasz ku dobremu albo gorszysz, wywołujesz oczarowanie albo obrzydzenie. [...]

Do tego mogą się dołączyć elementy drobne, w których ty jesteś twórcą, a profesjonalny artysta jest odbiorcą. Nawet w niewielkich sprawach. Choćby w ubiorze, makijażu, w urządzeniu mieszkania. [...]

To dbanie o piękno, ta twoja twórczość może się odnosić do twojego mieszkania czy twojego ubioru, ale również na przykład do twojej mowy. Jak wymawiasz poszczególne wyrazy? [...] Można cię w ogóle zrozumieć? Starasz się o to? [...] Czy liczysz się ze słuchaczem, do którego mówisz? Jak on odbiera twoją mowę?

A poza tym czy dbasz o siebie, to znaczy również o twoje zachowanie się: sposób siedzenia na krześle, w fotelu, przy stole, sposób spożywania pokarmów: gdzie łokcie? Przecież nie na stole. [...] A wyraz twarzy? Wciąż ponury? A pozdrawianie, ukłon?

[...] [P]otrafiśmy się do siebie przyzwyczaić w tym złym sensie i już nie dostrzegamy rażących błędów, wołających o pomstę do nieba, które – bywa – otoczenie twoje doprowadzają do szału. Stara zasada brzmi: Pytaj, proś swoich najbliższych o zwracanie ci uwagi. I nie obrażaj się, gdy to czynią.

Może wciąż jesteś nieprzekonany i mówisz: Czy jest sens poruszać takie zewnętrzne sprawy? A jednak tak. Bo te sprawy zewnętrzne pomagają organizować, porządkować, kształtować nasze wnętrza. Budują twój styl.

Mieczysław Maliński, *Twórca i odbiorca*, www.malinski.pl/?inc=read&id=2770
[dostęp w dniu 17.04.2018].

¹ Archetyp – wzorzec utrwalony w kulturze.

² Osobowość – zespół cech i zachowań, który odróżnia człowieka od innych ludzi.

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Mieczysław Maliński przekonuje w swoim artykule, że sztuka nie tylko ukazuje piękno, lecz także uczy życia.	P	F
Autor tekstu <i>Twórca i odbiorca</i> wskazuje podobieństwa i różnice między aktorem teatralnym a odbiorcą.	P	F

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W swoim artykule Mieczysław Maliński określił role twórcy i odbiorcy oraz wskazał, że są one odgrywane

- A. na scenie teatru.
- B. w codziennym życiu.
- C. w kontakcie ze sztuką.
- D. w niecodziennych sytuacjach.

Zadanie 13. (0–1)

Wyjaśnij, jak Mieczysław Maliński rozumie wyrażenie *piękno człowieka*.

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–3)

Uzupełnij tabelę. Wpisz trzech bohaterów literackich, których – zgodnie z opinią autora artykułu – można nazwać pięknymi ludźmi. Podaj tytuł utworu, z którego pochodzi każda postać, oraz przykład cechy potwierdzającej jej człowiecze piękno.

Bohater	Tytuł książki	Cecha

Zadanie 15. (0–2)

Przeczytaj fragment komedii Williama Szekspira *Jak wam się podoba?*

Świat cały jest sceną:
Wszyscy mężczyźni i wszystkie kobiety
Są aktorami jedynie i mają
Wejścia i wyjścia. Każdy z ludzi musi
Odegrać wiele ról w stosownym czasie.

William Szekspir, *Jak wam się podoba?*, przeł. M. Słomczyński, Kraków 1983.

a) Sformułuj myśl wynikającą z zacytowanego fragmentu utworu Williama Szekspira.

.....

.....

b) Czy refleksja wyrażona przez Williama Szekspira w powyższym fragmencie utworu może być komentarzem do rozważań autora artykułu *Twórca i odbiorca*? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Artykuł Mieczysława Malińskiego zawiera między innymi treści, dzięki którym można go uznać za

- A. tekst naukowy dotyczący sposobów komunikowania się ludzi.
- B. rodzaj słownika podającego objaśnienia trudnych pojęć.
- C. poradnik dobrego wychowania i zasad zachowania.
- D. zbiór pojęć przydatnych do odbioru sztuki.

Zadanie 17. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst Mieczysława Malińskiego dotyczy zagadnień komunikacji językowej, o czym świadczy posługiwanie się przez autora pojęciami <i>twórca</i> i <i>odbiorca</i> .	P	F
Autor artykułu używa słownictwa wartościującego, aby podkreślić różnicę między właściwym a niewłaściwym zachowaniem człowieka.	P	F

Zadanie 18. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Potrafimy się do siebie przyzwyczaić w tym złym sensie i już nie dostrzegamy rażących błędów, wołających o pomstę do nieba, które – bywa – otoczenie twoje doprowadzają do szalu* użyto sformułowań charakterystycznych dla stylu **A/B**, które mają na celu **C/D**.

A. potocznego

B. naukowego

C. nawiązanie bliższego kontaktu z odbiorcą

D. uzyskanie jednolitego charakteru wypowiedzi

Zadanie 19. (0–2)

a) Który z przedstawionych poniżej strojów jest odpowiedni, aby spędzić wieczór w teatrze?

A.

B.

C.

D.

b) Uzasadnij swój wybór, odwołując się do fragmentu artykułu *Twórca i odbiorca*. Nie cytuj.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–3)

Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru aktorzy Szkolnego Koła Teatralnego działającego w Twojej szkole przygotowali przedstawienie na podstawie *Balladyny* Juliusza Słowackiego.

Zaproś swoich rówieśników i ich rodziców do udziału w obchodach Międzynarodowego Dnia Teatru. Sformułuj dwa argumenty, którymi zachęcisz ich do obejrzenia spektaklu *Balladyna* Juliusza Słowackiego, wskazując na moralne przesłanie przygotowanej sztuki. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

ZAPROSZENIE

Zadanie 21. (0–20)

Wybierz jeden z tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz artykuł do gazetki szkolnej, w którym zachęcisz czytelników do przeczytania *Małego Księcia* Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. Mottem artykułu uczynić myśl: *Prawdziwe piękno jest niewidoczne dla oczu*. W argumentacji wykorzystaj znajomość lektury *Małego Księcia*. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Temat 2.

Wyobraź sobie, że możesz skłonić kogoś do zmiany postępowania. Napisz list do *Balladyny* i podziel się z nią swoimi przemyśleniami o pięknych uczynkach, które przynoszą człowiekowi prawdziwe szczęście. W wypowiedzi wykaż się dobrą znajomością dramatu Juliusza Słowackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

[illegible]